

- В. Олуйко. – Режим доступу: http://www.guds.gov.ua/document/42206;jsessionid=BC8584FDFAD6A968272FDF359CE42512;/4_2003_nuzhnuk.doc.
13. Нижник Н.Р. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н.Р. Нижник, О.А. Машков / [за заг. ред. Н.Р. Нижник]. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 160 с.
 14. Одінцова Г.С. Теорія та історія державного управління : навч. посіб. / Г.С. Одінцова, В.Б. Дзюндзюк, Н.М. Мельтюхова. – К. : Професіонал, 2008. – 288 с.
 15. Сурмін Ю. Тенденції розвитку державного управління / Ю. Сурмін // Вісник НАДУ. – 2007. – № 2. – С. 5–14.
 16. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права / З.М. Черниловский. – М. : Юрист, 1999. – 576 с
 17. Шумпетер Й. Капитализм, социализм и демократия / Й. Шумпетер ; [пер. с англ. В.С. Автономова]. – М. : Экономика, 1995. – 540 с.
 18. Nohlen D. Wörterbuch Staat und Politik / D. Nohlen. – Bonn, 1991. – P. 301–428.

УДК 351.88

РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗАСАД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Скрябіна Д.С.

аспірант Класичного приватного університету

Annotation

The institutional grounds of Ukrainian foreign-economic activity public regulation are researched and the ways of their reforming are offered. The bodies of Ukrainian foreign-economic activity public regulation and their authority are considered. The key targets/tasks of transformational period are defined and the analysis of foreign-economic activity of Ukraine is carried out.

Анотація

Досліджено інституціональні засади державного регулювання ЗЕД України та запропоновано шляхи їх реформування. Розглянуто органи державного регулювання ЗЕД України та їх компетенції. Визначено основні завдання трансформаційного періоду та здійснено аналіз ЗЕД України.

Ключові слова

Державне регулювання, інституціональні засади, зовнішньоекономічна діяльність, інститут, трансформація, реформування.

I. Вступ

Принципова структура інститутів, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність у

різних країнах світу, має деякі спільні риси. У кожній країні в регулюванні ЗЕД бере участь, у першу чергу, вищий законодавчий орган: у США – це Конгрес, у Франції – Національні збори, в Японії – Парламент, в Україні таким органом є Верховна Рада.

II. Постановка завдання

Мета статті – дослідити інституціональні засади державного регулювання ЗЕД України та запропонувати шляхи їх реформування.

III. Результати

Для виконання функцій, пов'язаних із регулюванням зовнішньоекономічної діяльності, в кожній країні створюється відповідна система державних органів, чітко визначаються їх завдання, функції та повноваження; держава здійснює економічну політику, яка полягає в забезпеченні країни суспільними благами, підтримці досконалої конкуренції та боротьбі з монополізмом. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України зображено на рис. 1.

Рис. 1. Органи державного регулювання ЗЕД України

Найвищим органом, що здійснює державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, є Верховна Рада України. До компетенції Верховної Ради України належать:

- прийняття, зміна та скасування законів, що стосуються зовнішньоекономічної діяльності;
- затвердження головних напрямів зовнішньоекономічної політики України;
- розгляд, затвердження та зміна структури органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- укладання міжнародних договорів України відповідно до Законів України про міжнародні договори України та приведення чинного законодавства України у відповідність з правилами, встановленими цими договорами;
- затвердження нормативів обов'язкового розподілу валютної виручки між державою та місцевими радами народних депутатів України, ставок та умов оподаткування, митного тарифу, митних зборів та митних процедур України при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Кабінет Міністрів України:

- вживає заходів щодо здійснення зовнішньоекономічної політики України відповідно до Законів України;
- координує діяльність міністерств, державних комітетів та відомств України з регулювання зовнішньоекономічної діяльності, роботу торговельних представництв України в іноземних державах;
- ухвалює нормативні акти управління з питань зовнішньоекономічної діяльності у випадках, передбачених Законами України;
- проводить переговори й укладає міжурядові договори України з питань зовнішньоекономічної діяльності у випадках, передбачених Законами України про міжнародні договори України, забезпечує виконання міжнародних договорів України з питань зовнішньоекономічної діяльності всіма державними органами управління, підпорядкованими Кабінету Міністрів України, та залучає

до їх виконання інших суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на договірних засадах;

- відповідно до своєї компетенції, визначеної Законами України, вносить на розгляд Верховної Ради України пропозиції про систему міністерств, державних комітетів і відомств – органів оперативного державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, повноваження яких не можуть бути вищими за повноваження Кабінету Міністрів України, які він має згідно із Законами України;
- забезпечує складання платіжного балансу, зведеного валютного плану України;
- відповідно до своєї компетенції має право зменшувати та скасовувати тимчасову надбавку до діючих ставок ввізного мита на деякі товари згідно з процедурою, визначеною міжнародними угодами України;
- здійснює заходи щодо забезпечення раціонального використання коштів Державного валютного фонду України;
- забезпечує виконання рішень Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з питань зовнішньоекономічної діяльності.

Національний банк України:

- здійснює зберігання і використання золотовалютного резерву України та інших державних коштовностей, які забезпечують платоспроможність України;
- представляє інтереси України у відносинах з центральними банками інших держав, міжнародними банками та іншими фінансово-кредитними установами та укладає відповідні міжбанківські угоди;
- регулює курс національної валюти України щодо грошових одиниць інших держав;
- здійснює облік і розрахунки за наданими й одержаними державними кредитами і позиками, провадить операції з централізованими валютними ресурсами, які виділяються з Державного валютного фонду України у розпорядження Національного банку України;

Держава та регіони

- виступає гарантом кредитів, що надаються суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності іноземними банками, фінансовими та іншими міжнародними організаціями під заставу Державного валютного фонду та іншого державного майна України;
- здійснює інші функції відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність" та інших законів України. Національний банк України може делегувати виконання покладених на нього функцій банку для зовнішньоекономічної діяльності України.

Центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики:

а) забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики при здійсненні суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності виходу на зовнішній ринок, координацію їх зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі відповідно до міжнародних договорів України;

б) здійснює контроль за додержанням всіма суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності чинних законів України та умов міжнародних договорів України;

в) проводить антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні розслідування в порядку, визначеному законами України;

г) виконує інші функції відповідно до Законів України і Положення про центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики.

Державна митна служба України здійснює митний контроль в Україні згідно з чинними законами України.

Антимонопольний комітет України здійснює контроль за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції.

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі:

- здійснює оперативне державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні відповідно до законодавства України;
- приймає рішення про порушення і проведення антидемпінгових, антисубсидійних або спеціальних розслідувань та застосування, відповідно, антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів.

До органів місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю належать:

- місцеві ради народних депутатів України та їх виконавчі і розпорядчі органи;
- територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Компетенція органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів визначається Законами України "Про зовнішньоекономічну діяльність" і "Про місцеве самоврядування в Україні". Нормативні акти органів

місцевого самоврядування та їх виконавчих органів стосовно регулювання зовнішньоекономічної діяльності приймаються тільки у випадках, прямо передбачених Законами України. Органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи діють як суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності лише через створені ними зовнішньоекономічні комерційні організації, які мають статус юридичної особи України. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України можуть створювати свої територіальні підрозділи (відділення), якщо це впливає з їх компетенції, яка визначається Законами України та положеннями про ці органи. Зазначені органи територіального регулювання зовнішньоекономічної діяльності створюються за погодженням з відповідними місцевими радами народних депутатів України та в межах загального ліміту бюджетних коштів, що виділяються на утримання відповідних органів державного регулювання України. Дії зазначених підрозділів (відділень) не повинні суперечити нормативним актам місцевих рад народних депутатів України, за винятком випадків, коли такі дії передбачені або впливають із Законів України [6].

Дослідження інституціональних засад державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України включає традиції, правила, закони, норми, а також організації та установи, які забезпечують їх виконання. Представники інституціонального напрямку Т. Веблен, У. Мітчел, В. Ніл, Д. Фостер дали найбільш повне визначення інститутів як норм і правил поведінки в суспільстві. Так, Т. Веблен зазначав, що інститут, з одного боку є традиційним способом реагування на стимули, які створюються з певних обставин, з іншого – особливі способи існування суспільства, які утворюють особливу систему суспільних відносин [1, с. 200–204].

Демократизація українського суспільства висуває сьогодні нові вимоги до інституціональних засад регулювання ЗЕД, стилю та методів цієї діяльності, головним елементом якої є демократичні рішення, прийняття яких задовольнятиме інтереси суспільства. Як зазначається у Посланні Президента України до Верховної Ради України "Європейський вибір: концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 рр.", повсюдно переосмислюються роль і місце держави в здійсненні трансформаційних процесів [4]. Діяльність владних структур, які проводять регулювання ЗЕД, має передбачати, перш за все, узгоджену групову роботу та використання ефективних засобів, які полегшуватимуть докладання колективних зусиль щодо покращення результатів діяльності суб'єктів ринку. Ключовими чинниками реформування інституціональних засад регулювання ЗЕД в Україні є

створення функціонально повноважних інститутів, які стануть пріоритетними в реалізації державної політики щодо збільшення експортного потенціалу інвестиційної діяльності.

Предметом нашого дослідження нових інституціональних засад є вивчення різних структур, які регулюють ЗЕД в Україні, до елементів яких слід віднести: організації, інститути, інституційні структури суспільства. Цей напрям базується на "старому" інституціоналізмі, за умови його оновлення і включення в нього теорій постіндустріального суспільства, конвергенції, постсоціалістичного суспільства, економіки глобальних проблем і економіки узгодження. Трактують поняття інституту розширено представниками нового інституціонального напрямку шляхом включення в нього формальних і неформальних правил. Залежно від характеру визначення таких правил можуть відбуватися якісні зміни в цій системі. Зокрема, Д. Норд визначив інститут як сукупність створених людиною обмежень, які структурують політичні, економічні та соціальні взаємодії [5].

Можна зазначити, що вибір структури управління ЗЕД залежить від селекції одержаних умінь, навичок, знань. Ефективне функціонування цілісних інституціональних засад можна досягти шляхом забезпечення правових гарантій суб'єктам, які здійснюють ЗЕД. Отже, інститути – це набір правил, за допомогою яких певним чином можна встановити взаємовідносини в суспільстві.

У зв'язку з нестабільною політичною ситуацією в Україні наше завдання – дослідити процес інституціонально-ринкової трансформації і її вплив на якість змін ЗЕД, які спричинені розвитком ринкових відносин, ввезенням нових технологій. Інституціональні процеси розглядатимемо у площині розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Сучасний напрям інституціоналізму побудований на концепції нової інституціональної, неоінституціональної та еволюційної економіки. Економічний розвиток більшості країн свідчить, що вирішальне значення сьогодні належить інститутам і організаціям. Інститути виконують функції забезпечення контролю та вдосконалення економічних відносин у трансформаційній системі.

Проблеми є, і вони, перш за все, пов'язані не тільки із перерозподілом ролі тих чи інших інститутів у суспільстві, а й з трансформацією діючих інститутів, створенням нових. Недоліки ринкових механізмів, недотримання історичних традицій, які визначають правила і норми поведінки суб'єктів ринку, знижують можливості успішного розвитку ЗЕД.

Варто зазначити, що інститути об'єднують у собі сукупність формальних і неформальних правил поведінки, які визначають відносини між економічними партнерами, а також організаціями. Інститути розглядаються як внутрішні обмеження економічної поведінки суб'єкта,

діяльність якого пов'язана з функціонуванням економічної системи. Інституціональна економіка вивчає механізми індивідуального вибору економічних суб'єктів, методи роботи яких могли б використовуватись у цьому механізмі. Вважаємо, що здійснення ЗЕД має базуватися не на просто існуванні інститутів, а на їх міцності, довірі до них, дотриманні ними законності, які є визначальними чинниками.

Разом з тим невизначеність економічних інститутів знижує мотивацію економічної діяльності суб'єктів ринку. Визначаючи мотивацію економічної діяльності, Д. Норт писав: "Країни третього світу бідні тому, що існують інституціональні обмеження у формах виплат за політичну й економічну діяльність та не стимулюють виробничу діяльність" [8, с. 110].

Розвиток ринкової інституціональної системи в Україні пов'язуємо з модифікацією існуючих інститутів, перерозподілом функцій між ними, створенням нових видів організацій. Попередня система інститутів обмежувала можливості ефективної роботи підприємств і часто призводила до прийняття непопулярних рішень щодо ЗЕД. Американські вчені Е. Норберг і В. Даффі висунули теорію прийняття рішень, згідно з якою, економічна система визначається як суспільно визнаний механізм, завдяки роботі якого приймаються рішення у процесі виробництва, споживання і розподілу ресурсів [7].

Отже, ринкова система визначає економічні відносини, механізми ринку, інститути ринку та його інфраструктуру, інституційний зміст ринку. Спираючись на інституціональні підходи, розглянемо результати зовнішньоекономічної діяльності України за 2009 р. Так, обсяг експорту товарів та послуг України за 2009 р. становив 49,2 млрд дол. США, порівняно з 2008 р. це 62,5%, імпорт – 50,6 млрд дол. США, або 55,0% від обсягу імпорту у 2008 р. Від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу країни становило 1,4 млрд дол. США (за 2008 р. – 13,3 млрд дол. США).

Зовнішньоторговельні операції товарами Україна здійснювала з партнерами з 213 країн світу. До країн СНД експортовано 33,9% усіх товарів, до країн ЄС – 23,9%. Російська Федерація залишається найбільшим торговельним партнером України – 21,4% експортних та 29,1% імпортних поставок.

Серед головних торговельних партнерів у 2009 р. порівняно з 2008 р. зросли експортні поставки до Китаю – у 2,6 раза за рахунок збільшення поставок чорних металів, руд, шлаків і золи; Індії – на 14,6% за рахунок поставок жирів і олій тваринного або рослинного походження та чорних металів. Зменшився обсяг експорту до Італії і становив 42,2% від рівня 2008 р., Туреччини – 45,9%, Російської Федерації – 54%, Білорусі – 59,8%, Німеччини – 62,9%, Казахстану – 77,4% [3].

Держава та регіони

Одним із яскравих прикладів, які характеризують періодичну політичну нестабільність у державі, є те, що з 1 березня 2010 р. Україна призупинила комерційний експорт електроенергії “Бурштинського енергоострова” в Румунію, Угорщину, Словачію: основна причина – дефіцит вугілля [2, с. 10]. Крім того, відкриті кордони неякісному імпорту і контрабанді продуктів харчування. У 2009 р. до України завезено: 430 тис. т м'яса та субпродуктів (з них 46 тис. т сала) на суму 570 млн дол. США; 46 тис. т молокопродуктів на 112 млн дол. США.

Дефіцит цукру в країні становить 500 тис. т. Очевидно, що імпортоорієнтована зовнішня урядова політика у 2009 р. призвела до таких невітшних наслідків [2, с. 12]. Зокрема, державний гарантований борг за 2007–2008 рр. зріс у 5,2 раза – з 17,5 млрд грн станом на 01.01.2008 р. до 89,9 млрд грн. станом на 01.01.2010 р. (рис. 2). Ці дані свідчать про грубі порушення Конституції України, Бюджетного кодексу й інших законів [2, с. 34].

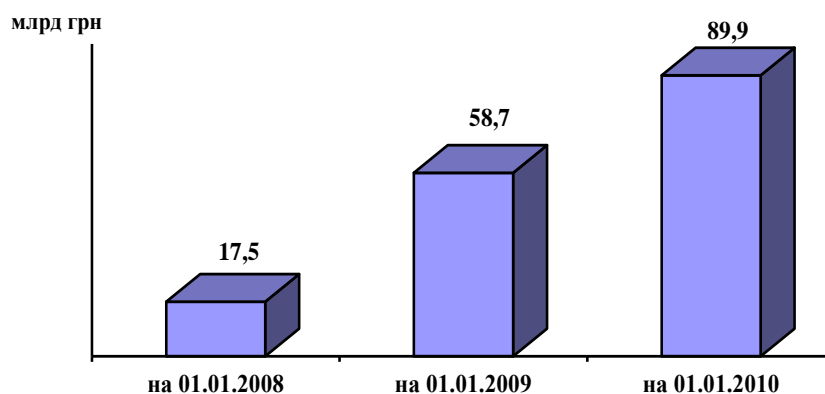

Рис. 2. Державний гарантований борг за 2007–2009 рр.

Таким чином, нестабільна політична ситуація в Україні в попередні роки призвела до того, що процеси трансформації економічної системи в ринкову економіку помітно уповільнилися внаслідок відсутності реального прогресу в інституціональних перетвореннях.

Вважаємо, що основні завдання трансформаційного періоду мають включати і забезпечення правової визначеності, додержання умов договорів, контрактів, виконання основних функцій судової системи, створення економічного стимулювання виробництва продукції та виробничого процесу, у тому числі технологічне стимулювання інновацій у виробництво.

Англійський учений Дж. Норт подає інституціональну систему регулювання ЗЕД у вигляді ієрархічної структури, у якій конституційний порядок створює найвищий рівень порядку, інституційні форми, організованість (рис. 3).

У випадку незбалансованості сигналів на одному із вказаних рівнів відбувається пору-

шення в роботі інститутів. У нашому випадку негативний ефект наявний тому, що існували суперечності у використанні альтернативних принципів конституційної реформи (2004 р.), правового і політичного впливу окремих політичних груп на регулювання ЗЕД. Виходячи із викладеного, вважаємо, що настав час для проведення трансформаційних перетворень, які забезпечать створення ефективних механізмів регулювання ЗЕД в Україні.

Основними інституціональними засадами (формами) є держава і ринок. Держава виконує функції консолідації рівноспрямованих інтересів економічних суб'єктів та суспільства в цілому. Ринок – це організаційна структура, яка забезпечує дотримання і виконання певних правових норм і правил суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності. Відсутність правової визначеності, стабільності в суспільстві створює перешкоди щодо ефективного функціонування інститутів, які пов'язані з регулюванням ЗЕД.

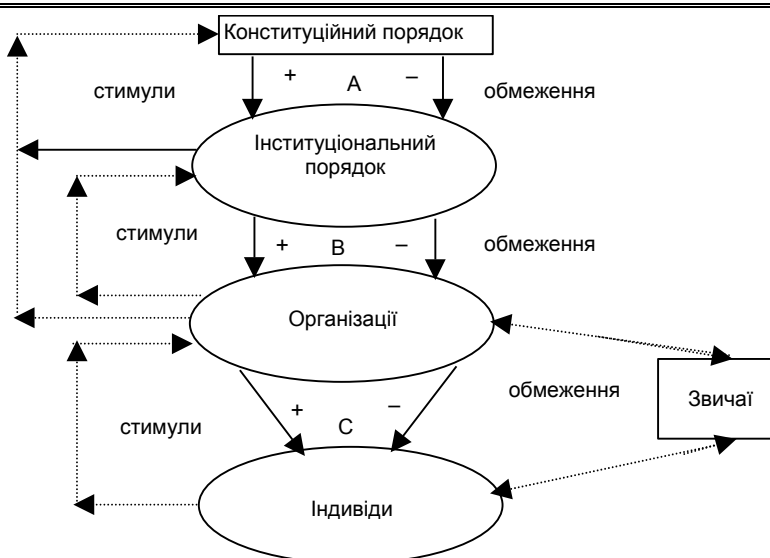

Рис. 3. Структура інституціональної системи Дж. Норта [8]

Ринкова економіка може ефективно розвиватися на базі створення інституціональних внутрішніх ресурсів, які забезпечать раціональну поведінку суб'єктів ринку без будь-яких змін інституціональної системи. Результати дослідження свідчать про позитивні зміни в інвестиційній діяльності суб'єктів ринку України. Зокрема, загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, які надійшли в Україну станом на 01.01.2010 р., становив 40,0 млрд дол. США, що на 12,4% більше за обсяги інвестицій станом на 01.01.2009 р. та у розрахунку на одну особу дорівнює 872,6 дол. США. У цілому приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіку країни з урахуванням його переоцінки, втрат і курсової різниці за 2010 р. був 4,4 млрд дол. США, що становить лише 72,6% від рівня попереднього року.

Інвестиції надійшли зі 125 країн світу. Майже половина загального обсягу інвестицій належить інвесторам трьох країн: Кіпру – 21,5%, Німеччини – 16,5% та Нідерландів – 10,0%. У десятку найбільших інвесторів української економіки також входить Російська Федерація, Австрія, Сполучене Королівство, Франція, Сполучені Штати Америки, Віргінські, Британські острови та Швеція.

Виходячи із законів ринку, найбільші обсяги іноземних інвестицій зосереджені на підприємствах промисловості – 22,5% загального обсягу прямих інвестицій в Україну. У фінансових установах акумульовано 22,4% обсягу прямих інвестицій, ще 10,6% – у підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів і предметів особистого вжитку, а також 10,2% – в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям [3]. Проведення державними органами влади протекціоністської політики щодо вітчизняних виробників дає певні позитивні результати щодо залучення прямих іноземних інвестицій.

IV. Висновки

Вважаємо, що активізація діяльності нового уряду України у 2010 р. у напрямі прискорення приватизації стратегічно важливих об'єктів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості країни. Прозорий характер відносин приватизації і дозвіл на участь у ній іноземних інвесторів створить основу для прискорення процесів реструктуризації промисловості та забезпечить збільшення припливу іноземного капіталу в економіку України.

Формування інституціональної інфраструктури в Україні на базі удосконаленої законодавчої, нормативно-правової бази забезпечить економічні можливості вітчизняних суб'єктів, які здійснюють ЗЕД. Усунення суперечностей між інституціональною системою, що функціонує, і структурою економіки, що пов'язано із трансформаційними змінами інститутів, забезпечить ефективне формування та організацію ринкових відносин у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Підбиваючи підсумки становлення України за 19 років трансформаційних змін в умовах глобалізації і трансформаційної ролі регулювання зовнішньоекономічної діяльності, варто зазначити, що актуальність проблеми підвищується, вимагає радикальних змін інфраструктури ринкової економіки та раціонального регулювання ЗЕД на основі використання світового досвіду.

Реальне реформування інституціональних засад державного регулювання ЗЕД України може забезпечити набуття повноправного членства у Європейському Союзі. Європейський вибір нашої держави зумовлений усвідомленням необхідності інтеграції до ЄС як важливого чинника державної незалежності України, безпеки політичної стабільності, економічного та соціального розвитку. Посилення інтеграційних процесів,

Держава та регіони

вирішення завдань ширшого входження України у світовий економічний простір, освоєння нових зовнішніх ринків збуту вітчизняної продукції, активний захист інтересів виробників дасть Україні змогу посісти гідне місце у світовому поділі праці, міжнародній торгівлі, сприятиме реалізації її потенціалу.

Література

1. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен ; [пер. с англ. С.Г. Сорокиной]. – М. : Прогресс, 1984. – 367 с.
2. Выступление народного депутата Украины Н.Я. Азарова на пленарном заседании Верховной Рады Украины по вопросу “Об ответственности Кабинета Министров Украины” [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.partyofregions.org.ua/files/-----03.03-59bba.pdf>.
3. Економіка України за січень 2010 року // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 39. – С. 7.
4. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 роки : Послання Президента України до Верховної Ради України від 30 квітня 2002 р. // Урядовий кур'єр. – 2002. – 4 червня. – С. 10.
5. Норт Д. Институциональные изменения: рамки анализа / Д. Норт // Вопросы экономики. – 1997. – № 3. – С. 6–17.
6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 29. – Ст. 377. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=95912&test=xYpUK4LxOzfkQ>.
7. Neuberger E. Comparative economic systems: a decision-making approach / E. Neuberger, W. Duffy. – Boston : Allyn and Bacon, 1976. – 327 p.
8. North D. Institutions. Institutional change and economic performance / D. North. – Cambridge; New York : Cambridge University Press, 1990. – 164 p.

УДК 35.071

НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НАПРЯМ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Соловійов В.М.

кандидат наук з державного управління
головний консультант Інституту законодавства Верховної Ради України

Annotation

In the article the New Public Management's essence and genesis have been revealed, key reforms strategies and managerialisation trends in the UK's public administration have been analysed and generalized.

Анотація

У статті розкрито сутність і генезу нового державного менеджменту, проаналізовано й узагальнено основні стратегії реформ і напрями менеджеризації державного управління у Великій Британії.

Ключові слова

Новий державний менеджмент, менеджеризація, державне управління, реформи державного управління у Великій Британії.

I. Вступ

Як свідчить світова практика, тенденція в напрямі реформування державного управління з метою підвищення його ефективності і дієздатності значно активізується в сучасних умовах суспільного розвитку. У багатьох країнах світу модель традиційного державного управління у ХХ ст. зазнала змін і трансформувалася у нову парадигму – менеджеризм, або новий державний менеджмент (далі – НДМ) [12, с. 6], яка стала про-

довженням попередньої тенденції переосмислення державно-управлінської діяльності, відомої з 1960–1970-х рр. під назвою “державний менеджмент” [5, с. 2].

Проблема, що досліджується в цій статті, пов'язана з важливим практичним завданням – визначенням стратегічних напрямів реформування вітчизняної системи державного управління, створенням ефективної і дієздатної виконавчої влади. Означена проблематика також становить важливе наукове завдання – розроблення теоретико-методологічних засад сучасних парадигм державного управління з урахуванням кращого зарубіжного досвіду.

Питання теорії, практики й актуальні проблеми системи державного управління в Україні досліджувалися вітчизняними вченими, такими як В. Авер'янов, І. Бураковський, З. Варналій, І. Грицяк, О. Копиленко, Б. Кравченко, Н. Нижник, В. Олуйко, В. Токоченко, В. Шамрай та інші. Особливості реформування державного управління в Україні в контексті європейської інтеграції вивчали такі науковці, як: В. Бакуменко, В. Воротін, С. Дубенко, В. Князев, Г. Немиря, І. Рад-